

MORD MELLAN RADERNA

DONNA LEON

MORD MELLAN RADERNA

Översättning Ing-Britt Björklund

Bokförlaget
Forum

Tidigare utgivning:

Ond bråd död i Venedig (1998)

Död i främmande land (1999)

Klädd för döden (2000)

Högvatten (2001)

Natt i Venedig (2002)

Mord i natten (2003)

En ädel död (2004)

Dödlig dos (2005)

Mäktiga vänner (2006)

Djupt vatten (2007)

Dödligt arv (2008)

Rättvisans mörker (2009)

Falsa bevis (2010)

Om stenar kunde tala (2011)

En dunkel död (2012)

Saknad till döds (2013)

Inte ens i döden (2014)

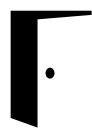
Dödlig bekantskap (2015)

En fråga om tro (2018)

Ett högt pris (2019)

Odjur (2021)

Det glömda barnet (2022)

**Bokförlaget
Forum**

Bokförlaget Forum, Box 3159, 103 63 Stockholm

www.forum.se

Engelska originalets titel: *By Its Cover*

Copyright © 2014 Donna Leon och Diogenes Verlag AG Zürich

Omslag: Anders Timrén

Tryckt hos ScandBook EU, 2023

ISBN 978-91-37-50487-2

Till Judith Flanders

Mean as he was, he is my brother now.
Vem än han var, han är min broder nu.

Saul av Georg Friedrich Händel
Översättning: Åke Sällström

I

Det hade varit en långtråkig måndag som han till stor del hade ägnat åt att läsa vittnesmål gällande ett slagsmål mellan två taxichaufförer där den ene hade hamnat på sjukhus med hjärnskakning och bruten högerarm. Vittnena var ett amerikanskt par som hade bett receptionisten på sitt hotell beställa en taxibåt åt dem till flygplatsen, receptionisten som uppgav att han hade ringt till taxibolaget som de alltid anlidade, dörrvakten som påstod att han bara hade gjort det som var hans uppgift, nämligen att lasta in amerikanernas väskor i taxin som hade lagt till vid kajen, samt de båda taxichaufförerna, varav den ene hade blivit förhörd på sjukhuset. Brunettis slutsats utifrån de olika berättelserna var att taxichauffören från det vanliga bolaget befann sig i närheten när han fick samtalet från receptionisten, men att en annan taxibåt låg förtöjd vid kajen när han kom fram till hotellet. Han lade till, ropade ut amerikanernas namn som han hade fått av receptionisten och sa att det var han som skulle köra dem till flygplatsen. Den andre chauffören påstod att dörrvakten hade vinkat till sig honom när han var på väg förbi hotellet och att det därför var hans körning. Dörrvakten förnekade detta och hävdade att det enda han hade gjort var att hjälpa till med bagaget och att han förutsatte att det var rätt taxibåt

han lastade in det i. Amerikanerna blev rasande över att ha missat sitt flyg.

Brunetti visste vad som hade hänt, även om han inte kunde bevisa det: dörrvakten hade vinkat till sig taxibåten för att han själv och inte receptionisten skulle få en viss procent av taxan. Det var uppenbart hur det hela skulle sluta: ingen skulle säga sanningen och amerikanerna skulle aldrig få reda på vad det var som egentligen hade hänt.

Medan Brunetti satt och funderade på detta glömde han för en stund bort att han var kaffesugen och undrade om han kanske hade ramlat på någon sorts kosmisk förklaring till den samtida världshistorien. Han log och lade på minnet att han skulle berätta det här för Paola på kvällen, eller kanske ännu hellre spara det till i morgon kväll när de var hembjudna till hans svärföräldrar på middag. Han hoppades att greven, som uppskattade absurditeter, skulle gilla det. Att hans svärmor skulle göra det visste han.

Han släppte de här tankarna och fortsatte nedför traporna i polishuset för att dricka det där kaffet som skulle hjälpa honom att ta sig igenom eftermiddagen. När han nästan var framme vid utgången knackade polisen som satt i växeln på fönstret till sitt pyttelilla rum och vinkade till sig honom. När Brunetti hade kommit in sa polisen till personen i andra änden: ”Ni ska få tala med kriminalkommisarien, dottoressa, det är han som är ansvarig.” Han räckte över luren.

”Brunetti.”

”Är ni kriminalkommisarie?”

”Ja.”

”Det här är dottoressa Fabbiani. Jag är chefsbibliotekarie på Merulabiblioteket. Vi har haft en stöld här, eller snarare flera stycken stölder” Röstens var ostadig som den brukade

vara hos personer som hade blivit utsatta för rån eller överfall.

”Från samlingen?” undrade Brunetti. Han kände till det här biblioteket. Han hade varit där en eller ett par gånger när han gick på gymnasiet, men inte skänkt det en tanke på väldigt många år.

”Ja.”

”Vad är det som har blivit stulet?” frågade han och funderade redan på vilka följdfrågor han skulle ställa.

”Vi vet fortfarande inte hur omfattande det hela är. Det enda jag hittills vet är att det har skurits ut sidor ur några böcker.” Han hörde hennes häftiga andhämtning.

”Hur många?” frågade Brunetti och drog till sig ett block och en penna.

”Det vet jag inte. Jag har precis upptäckt det.” Hon lät mer och mer spänd på rösten.

Han hörde en mansröst i närheten av henne. Hon måste ha vänt sig bort för att svara honom för rösten blev plötsligt otydlig. Sedan blev det helt tyst i andra änden.

Han tänkte på hur omständligt det brukade vara att beställa fram böcker på biblioteken och frågade: ”Ni registrerar alla som använder böckerna, inte sant?”

Blev hon förvånad över att en polis ställde en sådan fråga? Över att han kände till biblioteksrutinerna? Det tog hur som helst en stund innan hon svarade. ”Givetvis.” Där fick han svar på tal. ”Vi håller på och tittar på det nu.”

”Vet ni vem som har gjort detta?” frågade han.

Den här gången var det tyst ännu längre. ”En forskare, tror vi.” Som om Brunetti hade anklagat henne för att vara slarvig tillade hon: ”Han hade en giltig id-handling.” Det Brunetti hörde var en byråkrat som gick i försvar så fort hon tyckte sig höra en antydning av kritik mot hur hon skötte sitt jobb.

”Vi behöver er hjälp med att få fram vem detta är, dottoressa”, sa Brunetti och försökte låta så vädjande och samtidigt så yrkesmässig han kunde. ”Ju fortare vi hittar honom desto mindre tid har han på sig att sälja det han har stulit.” Han tyckte inte det fanns någon anledning att försöka mildra den krassa verkligheten.

”Men böckerna är ju förstörda.” Hon lät helt förstörd, som om hon pratade om en älskad person som just hade dött.

För en bibliotekarie var det antagligen lika illa att någon gjorde åverkan på en bok som att den blev stulen, föreställde han sig. ”Jag kommer så fort jag kan, dottoressa”, sa han med ett lite myndigare tonfall. ”Rör ingenting, är ni snäll.” Innan hon hann protestera tillade han: ”Och jag vill gärna se id-handlingen han visade er.” När det inte kom något svar lade han på luren.

Han kom ihåg att biblioteket låg på Fondamenta Zattere, men inte exakt var. Han vände sig mot polisen och sa: ”Om det är någon som söker mig har jag gått till Merulabiblioteket. Säg åt Vianello att åka dit och att han ska ta med sig några tekniker som kan säkra fingeravtryck.”

När han kom ut såg han att Foa, en av båtförarna, stod och lutade sig mot räcket som löpte utmed kanalen. Han hade lagt både armarna och fötterna i kors och blundade med ansiktet vänt mot vårsolen, men när Brunetti närmade sig frågade han redan innan han hade hunnit öppna ögonen: ”Vart ska jag skjutsa er, commissario?”

”Till Merulabiblioteket”, svarade Brunetti.

”Dorsoduro 3429”, sa Foa som om han avslutade meningen åt Brunetti.

”Hur vet ni det?”

”Min svåger och hans familj bor i huset bredvid så det måste vara den adressen”, svarade Foa.

”Jag befarade nästan att polisinspektören hade infört en ny regel om att ni var tvungna att lära er alla adresser här i stan utantill.”

”Alla som är uppvuxna på båtar vet var allt ligger. Bättre än en gps”, sa Foa och knackade med pekfingret mot pannan. Han hävde sig ut från räcknet och började gå mot båten men hejdade sig mitt i steget och vände sig om mot Brunetti: ”Har vi fått veta vad som hände med dem?”

”Med vilka då?” frågade Brunetti förbryllat.

”Gps:erna.”

”Vilka gps:er?”

”De som beställdes till båtarna”, svarade Foa. Brunetti stod stilla och väntade på fortsättningen.

”När jag pratade med Martini för några dagar sedan visade han mig fakturan och frågade om jag visste ifall den modellen han hade beställt var något att ha eller inte”, fortsatte Foa. Martini var materielansvarig och det var honom man vände sig till om man behövde en ny ficklampa eller få en radio lagad.

”Visste ni det?” frågade Brunetti och undrade hur det här samtalet egentligen hade uppstått.

”Alla vet att de där gps:erna är rena skräpet. Det är inga taxiförare som vill ha dem. Den ende jag känner som köpte en blev så arg på den att han slet loss den från vindrutan och slängde den i vattnet.” Foa fortsatte bort till båten, men hejdade sig igen och sa: ”Det var det jag sa till Martini.”

”Och vad gjorde han då?”

”Han kan inget göra. Upphandlingen sker i Rom och där är det någon som tjänar något på att beställa dem och någon annan som tjänar något på att se till att beslutet går igenom.” Foa ryckte på axlarna och klev ombord.

Brunetti följde efter. Han undrade varför Foa berättade det

här för han måste ju veta att han inte heller kunde göra något åt saken. Det var helt enkelt så här det fungerade.

Foa startade båten. ”Martini berättade att fakturan var på tolv gps:er”, sa han med betoning på siffran.

”Vi har väl bara sex båtar?” sa Brunetti, men det svarade inte Foa på.

”När var detta, Foa?”

”För några månader sedan. Det var någon gång i vintras.”

”Vet ni om vi har fått dem?” frågade Brunetti.

När Foa lyfte upp hakan och gjorde ett klickljud med tungan kom Brunetti att tänka på att en del gatubarn brukade göra det åt sådant de tyckte var riktigt skrattretande.

Brunetti hade hamnat i ett välbekant vägshål där han antingen kunde gå framåt för att i själva verket röra sig bakåt, gå åt sidan för att ta sig framåt eller bara sitta stilla och blunda. Om han skulle prata med Martini och få reda på att gps:erna hade beställts och betalats men aldrig dykt upp skulle det bara vara att skapa problem åt sig själv. Då skulle han antagligen börja luska lite på egen hand och kanske bidra lite till att hejda plundringen av statskassan. Men han kunde också välja att helt enkelt strunta i det och ägna sig åt viktigare saker eller åt sådant som verkligen gick att råda bot på.

”Tror ni det blir vår nu?” frågade han Foa.

Foa tittade åt sidan och log: de hade inte kunnat vara mer samstämmiga kring detta. ”Det tror jag. Eller jag hoppas det, i alla fall. Jag är utled på kylan och dimman.”

När de hade svängt ut i Bacino di San Marco och tittade rakt fram drog båda två efter andan. Det var inget teatraliskt över det, det var inte så att de tänkte fara ut i någon stor dramatisk gest. Nej, de reagerade bara helt normalt på den här världsfrämmande, osannolika synen. Framför sig

såg de aktern på ett av de nyaste och största kryssningsfartygen. Den jättelika akteränden stirrade obevekligt och utmanande tillbaka, som om den bad dem förklara sig om de vågade.

Sju, åtta, nio, tio våningar. Var detta verkligen möjligt? Där de befann sig stängde fartyget ute hela staden, allt ljus, allt som hette sans och vett och rimlighet. De åkte i snigelfart efter det och såg hur vattnet trycktes mot kajerna och skapade svallvåg på svallvåg. Man kunde verkligen undra vilken påverkan allt det där vattnet som sköljde över stenarna och det flera hundra år gamla murbruket hade? Plötsligt kom en kastvind och slungade över dem så mycket avgaser att de knappt kunde andas på en stund. Men sedan fylldes luften lika plötsligt av den ljuvliga doften av vår, knoppande buskar, nyutslagna löv, nytt gräs och naturens sprittande glädje över att få komma tillbaka och framföra en ny föreställning.

Många meter ovanför sig kunde de se hur människor stod uppradade på däck och likt solrosor var vända mot Markusplatsen, kupolerna och klocktornet i all deras prakt. På andra sidan kom en vaporetto körande mot dem och de som stod ute på däck, utan tvekan venetianare, höjde knytnävarna och skakade dem mot passagerarna uppe på kryssningsfartyget, men dessa tittade åt ett annat håll och såg inte de vänliga infödingarna. Brunetti tänkte på James Cook och hur han släpades i land, dödades, kokades och åts upp av några andra vänliga infödingar. ”Bra”, sa han tyst för sig själv.

Inte så långt in på Fondamenta Zattere svängde Foa in mot kajen. Han lade först i backen och därefter friläget så att båten sakta bromsade in och stannade. Han tog tag i tampen och hoppade upp på kajen, böjde sig ner och förtöjde båten snabbt. Sedan sträckte han sig ner och tog tag i Brunettis hand och hjälpte honom i land.

”Det här kommer nog att ta en stund så ni kan lika gärna åka tillbaka”, sa Brunetti.

Men Foa lyssnade inte utan tittade bara på fartyget som långsamt åkte bort mot San Basilio där det skulle lägga till. ”Jag har läst att det inte går att fatta något beslut om dem förrän alla myndigheter har kommit överens”, sa Brunetti på venetianska.

”Just det”, sa Foa utan att släppa fartyget med blicken. ”Magistrato alle Acque, regionen, juntan här i staden, hamnmyndigheten, något ministerium i Rom...” Han tystnade, fortfarande med blicken fastnaglad vid fartyget som rörde sig allt längre bort men utan att minska nämnvärt i storlek. Sedan namngav han några av männen som ingick i de här grupperna.

Brunetti kände många av dem, om än inte alla. När Foa sa namnen på tre före detta högt uppsatta kommuntjänstemän uttalade han varje efternamn med sådant eftertryck att det lät som när locket på en likkista spikades fast.

”Jag har aldrig förstått varför de har delat upp saker och ting på det där sättet”, sa Brunetti. Foa kom från en släkt som alltid hade levt på och av *la laguna*: de var fiskare, fiskhandlare, sjömän, båtförare och mekaniker inom kollektivtrafiken. I den slakten var det bara gälarna som fattades. Om det var någon som förstod sig på hur vattnen, som staden levde på och av, fungerade så var det sådana som de.

Foa log mot honom på samma sätt som en lärare gör mot sin mest trögfattade elev: både deltagande och överlägset på samma gång. ”Tror ni att åtta olika instanser någonsin kommer att komma överens?”

När Brunetti tittade på Foa gick sanningen upp för honom. ”Det är som sagt bara ett gemensamt beslut som kan stoppa fartygen”, sa han och när Foa hörde det blev leendet ännu bredare.

”Ja, de kan hålla på i all oändlighet med att fundera och ta sig nya funderare”, sa Foa och verkade riktigt imponerad över hur påhittigt det var att lägga beslutet hos så många olika statliga instanser. ”De lyfter sina löner, åker på studieresor till olika länder för att se hur man hanterar saker och ting där och har möten där de diskuterar olika idéer och handlingsplaner.” Sedan kom han att tänka på en artikel som nyligen hade stått i *Il Gazzettino* och sa: ”Eller hyr in sina fruar och barn som konsulter.”

”Och tar emot små presenter som företagen som äger fartygen kanske råkar ge dem?” kastade Brunetti fram, men insåg samtidigt att det kanske inte var så lämpligt att säga en sådan sak till en underordnad.

Foas leende blev varmare, men han pekade bara bort mot den smala kanalen och sa: ”Där borta är det, strax före bron. Den gröna dörren.”

Brunetti lyfte upp ena handen som tack för skjutsen och vägvisningen. Strax därefter hörde han att motorn sattes i gång och när han vände sig om såg han att polisbåten svängde ut i kanalen i en vid båge som skulle ta den åt samma håll som de hade kommit ifrån.

Brunetti såg att det var vått på marken och att det låg stora vattenpölar vid husväggarna som han gick förbi. Han blev nyfiken och gick tillbaka till kajkanten och tittade ner på vattnet, men det var lågvatten, ingen *acqua alta*, och det hade inte regnat på flera dagar, så vattnet kunde bara ha hamnat där genom att ha sköljts upp av ett förbipasserande fartyg. Och ändå förväntades han och de andra invånarna, som myndigheterna betraktade som idioter, tro på att de här fartygen inte skadade gatorna och byggnaderna i staden.

Var inte de flesta som fattade de här besluten venetianare? Var de inte födda i Venedig? Gick inte deras barn i skolorna

och på universitetet här? De pratade antagligen venetianska på sina möten.

Han trodde att han skulle känna igen sig på vägen till biblioteket, men det gjorde han inte. Han kunde inte heller erinra sig att Merula hade bott i det här palatset under sin tid i Venedig. Men det var det Archivio Storicos uppgift att ta reda på, inte polisens, de hade inte något arkiv som gick tusen år tillbaka i tiden.

När han gick in genom den öppna gröna dörren intalade han sig att han kände igen sig, men det som låg framför honom såg ut som vilken som helst av Venedigs renässansgårdar med sin utomhustrappa som ledde upp till andra våningen och en brunn med ett metallock på. Blicken drogs till de välbevarade, uthuggna stenfigurerna som levde tryggt härinne. Det var flera par knubbiga änglar som höll upp ett familjevapen som han inte kände igen. Vingarna på några av änglarna skulle behöva lite omvårdnad, men resten var intakt. Trettonhundratall, trodde han. En girland av utskurna blommor omgav brunnen precis under metallocket: till sin förvåning hade han ett starkt minne av just den, men inte av så mycket annat som han såg här på gården.

Han började gå mot trappan som han också kom ihåg. På det breda marmorräcket satt här och var utskurna lejonhuvuden som vart och ett var stort som en ananas. På vägen uppför trappan klappade han två av lejonen på huvudet. På den första trappavsatsen fanns en dörr och bredvid den satt en mässingsskylt där det stod "Biblioteca Merula".

Därinne var det svalt. Så här dags på eftermiddagen hade det hunnit bli ganska varmt ute och på vägen dit hade han ångrat att han hade tagit på sig sin yllekavaj, men snart kände han att svetten på ryggen började torka. Vid disken satt en ung man med ett två dagar gammalt skägg, vilket var på

modet, och en uppslagen bok framför sig. När Brunetti kom fram till honom tittade han upp och log. ”Vad kan jag stå till tjänst med?” frågade han.

Brunetti tog upp sin polislegitimation ur plånboken och visade upp den. ”Ja, just det”, sa den unge mannen. ”Det är dottoressa Fabbiani ni ska tala med. Hon finns en trappa upp.”

”Är det inte här biblioteket ligger?” frågade Brunetti och pekade på dörren bakom den unge mannen.

”Det här är den moderna samlingen. De sällsynta böckerna finns på våningen ovanför så ni får fortsätta uppför trappan.” När han såg Brunettis frågande min sa han: ”Allting ändrades om för ungefär tio år sedan.” Sedan log han och tillade: ”Det var långt före min tid.”

”Och långt efter min”, sa Brunetti och gick bort mot dörren som ledde ut till trappan.

På vägen upp till nästa våning fanns inga lejon, men han drog med handen längs det sluttande marmorräcket som var lent och slätt efter att ha använts i hundratals år. Där uppe fanns en dörr med en ringklocka bredvid. Han tryckte på den och efter en stund öppnades dörren av en man som var några år yngre än han själv och klädd i en mörkblå kavaj i militärstil med kopparknappar. Han var av medellängd, kraftig och med klarblåa ögon och en smal näsa som var aningen vinklad åt ena sidan. ”Är det ni som är kriminalkommissarien?” frågade han.

”Det stämmer”, svarade Brunetti och sträckte ut handen. ”Guido Brunetti.”

Mannen skakade hand med honom lite hastigt och sa: ”Piero Sartor.” Han tog ett steg bakåt så att Brunetti kunde kliva in i vad som såg ut som ett biljettkontor på en liten tågstation på landet. Till vänster fanns en midjehög disk och

på den stod en dator och två brevkorgar i trä. Mot en vägg bakom disken stod en hylla på hjul med några böcker som såg väldigt gamla ut.

Även om det stod en dator där, vilket inte fanns på biblioteken när han var student, så luktade det precis likadant. Gamla böcker hade alltid väckt en längtan hos honom att få leva i ett tidigare århundrade. De var tryckta på papper gjort av gammalt tyg som hade strimlats, bankats, blötts och bankats igen innan det blev till stora ark som det trycktes text på varefter de veks först en gång och sedan flera gånger till och bands och syddes ihop för hand. Vilken möda man lade ner på att dokumentera och lägga på minnet vilka vi är och vad vi tänker, funderade han. Han kom ihåg hur mycket han älskade att ta på dem och känna tyngden, men framför allt kom han ihåg den torra, milda doften, det förflutnas sätt att försöka göra sig levande för honom.

När dörren stängdes vaknade Brunetti upp ur sina funderingar. Mannen vände sig mot honom och sa: ”Jag är vakt här och det var jag som hittade boken.” Han såg mäkta stolt ut.

”Den som har blivit förstörd?” frågade Brunetti.

”Just precis. Jag hämtade den och några andra böcker från läsesalen och när dottoressa Fabbiani slog upp den såg hon att flera sidor var bortskurna.” Nu hade stoltheten bytts ut mot upprördhet och något som nästan liknade ilska.

”Jag förstår”, sa Brunetti. ”Är det det som är er uppgift, att hämta hit böcker?” frågade han eftersom han undrade vad en vakt kunde ha för arbetsuppgifter här på biblioteket. Han förmodade att det var på grund av det arbete han hade som han var så ovanligt villig att prata med polisen.

Sartor tittade plötsligt väldigt skarpt på honom, som om han blev förskräckt eller kanske förbryllad över något. ”Nej,

men det var en bok som jag hade läst – i alla fall delar av den – så jag kände genast igen den och tyckte inte att den skulle ligga kvar där på bordet”, för det ur honom. ”Det var en bok av Cortés, spanjoren som reste till Sydamerika.”

Sartor verkade bli osäker på hur han skulle förklara sig och fortsatte lite långsammare. ”Han var så exalterad över böckerna han läste så även jag blev intresserad och tänkte att jag kunde ta en titt på dem.” Det måste ha syntts på Brunetti hur nyfiken han blev för Sartor fortsatte: ”Han är amerikan, men talar väldigt bra italienska – utan brytning – och vi stod ofta vid disken och pratade medan han väntade på sina böcker.” Sartor var tyst en stund, men när han såg Brunettis min fortsatte han. ”Vi har en rast på eftermiddagen, men jag röker inte och jag dricker inte kaffe. Det är på grund av magen. Jag tål inte kaffe längre. Jag dricker grönt te, men det är ingen av barerna här omkring som har det, i alla fall inte den sorten som jag brukar dricka.” Innan Brunetti hann fråga varför han fick reda på allt det här sa Sartor: ”Jag har en halvtimmes rast och brukar inte ha någon lust att gå ut så jag har börjat läsa i stället. Vissa som kommer hit och forskar pratar varmt om olika böcker och ibland försöker jag läsa dem.” Han log nervöst, som om han var rädd att han hade överträtt någon sorts klassgräns. ”På det sättet har jag något intressant att berätta för min fru när jag kommer hem.”

Ibland fick Brunetti höra häpnadsväckande saker när han pratade med människor och det var något han alltid hade funnit ett särskilt nöje i. Vissa gjorde och sa de mest oväntade ting, både bra och dåliga. En kollega hade en gång berättat för honom att när hans första barn skulle födas och hans fru hade haft värkar i sjutton timmar hade han tröttnat på att lyssna på hennes kvidanden. Brunetti hade fått behärska sig för att inte ge honom en örfil. Och så tänkte han på grann-

frun, som släppte ut sin katt genom köksfönstret varje kväll så att den kunde ströva omkring på hustaken på nätterna. På morgonen kom den alltid hem med en klädnypa i munnen i stället för en mus, en gåva som inte var helt olik den intressanta berättelsen som Sartor tog med sig hem till sin fru på kvällen.

”Hernán Cortés?” sa Brunetti som gärna ville veta mer.

”Just precis”, svarade Sartor. ”Det var han som intog den där staden i Mexiko som de kallade för Venedig i väst.” Sartor kanske blev rädd att Brunetti skulle tycka att han var fånig för sedan tillade han: ”Det var européerna som kallade den för det, inte mexikanerna.”

Brunetti nickade för att visa att han förstod.

”Den var intressant, men han tackade alltid Gud när han hade dödat en massa människor och det gillade jag inte alls, men det var ju kungen han skrev till så han kanske var tvungen att göra det. Men det han skrev om landet och folket var fascinerande. Även min fru tyckte om den.”

Sartor tittade på Brunetti och leendet han fick från en som också läste sporrade honom att fortsätta. ”Det var intressant att få läsa om hur annorlunda allting var jämfört med nu. Jag har inte läst hela boken men vill gärna göra det. Den låg hur som helst på bordet där han brukade sitta och jag kände igen titeln – *Relación* – och bar ner den eftersom jag inte tyckte att en sådan bok bara skulle ligga där.”

Brunetti antog att den här icke namngivne mannen var personen som man trodde hade skurit ut sidorna ur boken och frågade: ”Varför bar ni ner den om han höll på att arbeta med den?”

”Riccardo, som sitter på andra våningen, berättade att han hade sett honom gå nedför trappan när jag var på lunch. Det var första gången han gick så tidigt. Han kommer alltid

strax efter att vi har öppnat och stannar till en bra bit in på eftermiddagen.” Sartor funderade på detta en stund innan han tillade, uppriktigt bekymrat: ”Jag har ingen aning om hur han gör med lunch: jag hoppas verkligen att han inte har suttit och ätit därinne.” Sedan sa han, som om han tyckte det var pinsamt att ha avslöjat en sådan tanke: ”Det var därför jag gick upp för att se om det verkade som om han skulle komma tillbaka.”

”Hur vet man det?” undrade Brunetti uppriktigt nyfiket.

Sartor log lite mot honom. ”När man har arbetat här länge känner man igen tecknen. Inga blyertspennor, inga märkpennor, ingen anteckningsbok. Det är svårt att förklara, men jag vet helt enkelt om de har arbetat färdigt för dagen. Eller inte.”

”Och i hans fall?”

Sartor nickade flera gånger. ”Det låg några böcker prydligt staplade där och skrivbordslampan var släckt så därför visste jag att han inte skulle komma tillbaka. Det var därför jag bar ner dem.”

”Var det här annorlunda mot hur det brukade vara?”

”Ja, när det gäller honom. Han brukade alltid bära ner böckerna själv.”

”Hur dags gick han?”

”Jag vet inte exakt hur dags det var, men jag kom tillbaka halv tre så det var före dess.”

”Och vad hände sedan?”

”När Riccardo berättade att han hade gått tidigare än vanligt gick jag som sagt upp för att se om det verkade som han skulle komma tillbaka.”

”Brukar ni göra så?” frågade Brunetti. Sartor hade sett förskräckt ut när han frågade det första gången.

Den här gången kom svaret lugnt och naturligt. ”Inte

precis. Men förut var jag assistent och hade till uppgift att lämna och hämta böcker åt besökarna och sedan ställa tillbaka dem på hyllorna så jag gör det liksom automatiskt.” Han log avspänt och sa: ”Jag står inte ut med att det ligger böcker på borden om ingen sitter där och använder dem.”

”Jag förstår”, sa Brunetti. ”Fortsätt, är ni snäll.”

”Jag gick ner till utlåningsdisken med böckerna. Dottoresan Fabbiani hade precis kommit tillbaka från ett möte och när hon fick se boken av Cortés bad hon att få titta på den och när hon slog upp den fick hon se vad som hade hänt.” Sedan sa Sartor väldigt tyst, nästan som om han pratade för sig själv: ”Jag förstår inte hur det gick till. Det brukar alltid vara fler personer i rummet.”

Brunetti struntade i kommentaren och frågade: ”Varför slog hon upp just den boken?”

”Hon sa att det var en bok som hon hade läst när hon gick på universitetet och att hon älskade teckningen av staden som fanns i den. Det var därför hon tog just den boken och slog upp den.” När Sartor hade funderat en stund tillade han: ”Hon blev väldigt glad när hon fick se den igen efter så många år.” När han såg Brunettis min sa han: ”Folk som arbetar här känner så inför böcker.”

”Det brukar alltså vara fler personer i rummet?” sa Brunetti stillsamt. Sartor nickade.

”Så det brukar alltid vara en eller två forskare i läsesalen och så en man som under de senaste tre åren har suttit här dagligen och läst de tidiga kyrkofäderna. Vi kallar honom för Tertullianus. Det var den första boken han bad om så det namnet fastnade. Han kommer hit varje dag så vi har liksom börjat förlita oss på att han håller en viss uppsikt.”

Brunetti lät bli att fråga vilka böcker Tertullianus tyckte mest om att läsa. I stället log han och sa: ”Det förstår jag.”

”Vad då?”

”Att ni litar på någon som har ägnat många år att läsa de tidiga kyrkofäderna.”

Sartor log nervöst när han hörde Brunettis tonfall. ”Vi kanske har varit oförsiktiga”, sa han. När Brunetti inte svarade tillade han: ”När det gäller säkerheten, menar jag. Det är inte särskilt många som kommer hit och efter ett tag tycker vi att vi känner dem och då slappnar vi väl av, antar jag.”

”Farligt”, slapp det ur Brunetti.

”Det kan man lugnt påstå”, sa en kvinnoröst bakom honom och när han vände sig om stod dottoressa Fabbiani där.